

Közös munka – munkaközösség

Az Egyházkerületi Közgyűlés múlt év szeptemberében hozott egy határozatot (23/2009.), melyben ezt olvassuk: „... minden egyházmegyére kiterjedően készüljön tanulmányi anyag a meglévő anyaegyházközségi struktúra fenntarthatóságáról.” A kérdésnek sok érdekes vetülete van: Ki változtathatja meg az egyház-alkotmányt? Milyen kritériumok alapján nevezünk egy gyülekezetet „anyaegyházközségnek”? Mi a teendő azokkal a közösségekkel, akik már (vagy még) nyilvánvalóan nem teljesítik a minimális „anyaegyházközségi” kritériumokat sem? Hogyan változik az egyházkerületek egymáshoz való viszonya, ha a kerületet alkotó anyaegyházközségek száma megváltozik?

Mindezekről a kérdésekről komolyan és őszintén kell beszélnünk – akár ilyen nyilvános fórumokon is –, én azonban most egy további szempontot is szeretnék néhány sorban felvázolni.

1. Azzal kezdem, hogy gyülekezetünk levéltárában a minap találtam egy 1949-ben keltezett levelezőlapot, melyen az egyik szomszéd gyülekezet lelkésze tudatja az itteni kollégájával, hogy a következő lelkészkeri gyűlés mikor és hol lesz, s mi lesz annak a témája. Arról persze sokszor hallottam idősebb lelkipásztoroktól, milyen komoly összetartás volt közöttük, de ez a kis halványzöld lap, rajta a három gépelt sorral elgondolkodtatott. Hogy is volt ez? Leült a hatvan évvel ezelőtti kolléga, legépelt (írógép-szalag, soremelés, hibajavító – ezek szakszavak!) hat-hét ilyen levélapot, elballagott a postára, úgy számolt, hogy azokat egy-két nap alatt kézbesítik, válasz-lapot bizonyára nem várt, hisz az újabb két nap lenne, majd a megjelölt napon kiderült, kinek felelt meg az időpont. Azt, meg, hogy hogyan jutottak el a 15-20 km-re lévő másik gyülekezetbe, el sem kezdem kitalálni.

Ma, ha kisköri alkalmat szervezünk, természetesen eMail-en tesszük, vagyis nagyjából a levél megírása pillanatában ott van mindenhol az üzenet. Estére általában mindenki megnézi a postafiókját, és a „Válasz mindenkinek” opció használatával az is kiderül mindenki számára, hogy ki lesz ott és ki nem. Adott esetben egy nap alatt új dátum jelölhető és szervezhető. Megtörténik, hogy hat lelkész hat kocsival érkezik a megbeszélt helyre, de ha gondosak és környezetkímélők vagyunk, mobilon egyeztetünk és a távolabbról érkező összeszedi azokat, akik útba esnek. Közelebb kerültünk egymáshoz – technikai értelemben véve mindenképpen.

Közelebb kerültünk egymáshoz, és nemcsak a lelkipásztorok, hanem a gyülekezetek is. A korábban „levelezőlapnyi” távolságban lévő gyülekezetek tagjai ma lehet, hogy naponta találkoznak, mert egy helyen dolgoznak, ugyanott vásárolnak, tankolnak, a gyermekeik ugyanoda járnak iskolába. Ez igaz az egymás mellett élő falusi gyülekezeteinkre, fokozottabban a városi és a várost övező falvak gyülekezeteire és egészen speciálisan a nagyvárosi gyülekezetekre. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a gyülekezeti tagjaink hatósugara megnőtt. A hatvan évvel ezelőtti, 2-3 km sugarú, tehát település-méretű körhöz képest mára inkább 10-15 km sugarú az a „kistérség”, amelyet sok gyülekezeti tagunk néha naponta is bejár. Vajon ez megváltoztatja-e a település-szerkezethez igazított parókiális rendszert? Úgy gondolom, hogy a vidéki gyülekezetek esetében alapvetően nem, s nagyvárosainkban is kifejezetten erősíti az „egy város – egy gyülekezet” dunántúli gyakorlatát.

A kommunikációs-közlekedési feltételek megváltozása a szolgálatainkat, szolgáltatásainkat érinti. Ha ugyanis a lelkipásztorok és a gyülekezetek ilyen közel kerültek egymáshoz, akkor a közös munka, a közös tervezés és szervezés már nem dicsérendő hobby, nem választható plusz, hanem a helyzetből fakadó kötelezettség. Egy példa: évekkel ezelőtt egyházmegyénk egyik gyülekezetében evangelizált Csiha Kálmán erdélyi püspök s erre a

sorozatra a házigazdák meghívták a környező gyülekezeteket is. Jól tették, mert bizony sokan voltak a tágabb környékről is, akik estéről-estére hallgatták a híres igehirdetőt. Persze a „vidékiek” jó része meghívás nélkül is ott lett volna, hisz a gyülekezet-közi kapcsolatain keresztül amúgy is tudott az alkalomról. Az viszont kifejezetten botrány lett volna, ha egy másik egyházközség ugyanarra az időpontra valami más programot tervez. A gyülekezeti tagok ugyanis, kimondva - kimondatlanul elvárják már, hogy az ilyen kiemelkedő alkalmakat a lelkipásztorok egyeztessék.

Vidéki viszonylatban mindaz, amiről beszélünk, ha nem is általános, de létező jelenség. Szinte minden egyházmegyében tanulmányozható már a kisköri munka, hívják azt gyülekezetek regionális együttműködésének, Hegy-Körnek vagy Héthatárnak. A lényeg mindenhol ugyanaz: egy nagyobb terület egyházi ellátását szervezi egy lelkészekből és világiakból álló munkaközösség, meghagyva ugyan a parókiális rendszert, de „anyaegyházközségi” színvonalú alkalmakhoz juttatva a szórványterületeket is.

Még inkább indokolt ez a munkaközösségi forma a városokban – ennyiben szóljunk hozzá a Dunántúlon most induló nagyvárosi misszióhoz is. A nagyvárosokban – ha több lelkész és több istentiszteleti közösség is van – a gyülekezet alapjául szolgáló városi, és azon belül városi református populáció nemcsak „találkozik egymással”, hanem gyakorlatilag azonos. Éppen ezért itt – meglátásom szerint – a misszió szempontjából is kiemelten fontos az egységes struktúrában és egységes koncepció mentén végzett szolgálat.

2. „A lelkészek nem tudnak együtt dolgozni.”

Ez a református egyházban tételmondat, sőt axióma, melyet nem bizonyítunk, hanem eleve igaznak fogadunk el. Valóban van néhány olyan történet, mely ezt alátámasztani látszik, s van néhány elmélet is, mely a tételt magyarázza, érthetővé teszi. Igen, a tétel érthető, de vajon elfogadható-e is egyben?

Szerintem legalább három dologban reménykedhetünk. Először is – mint a fentiekből kiderült –, a rossz példák és elmérgesedő történetek mellett legalább annyi jó példa is akad. Lehet, hogy ezek nem olyan látványosak, mint a botrányok, de átfogalmaztatják velünk a tételmondatot: *„Bizonyos lelkészek nem tudnak együtt dolgozni, mások viszont tudnak és szívesen is dolgoznak együtt.”*

A másik remény az lehet, hogy nem is annyira a lelkészek együttműködéséről, lelkészi munkaközösségéről van itt szó (arról is persze), hanem a lelkészek és világiak munkaközösségéről. Ez pedig nagy különbség, mert a munkaközösségi forma csak addig különleges, míg a lelkészeknél vetődik fel. A nem-lelkészek megjelenésével az a tény is megjelenik tudatunkban, hogy az emberek jelentős része, még a személyiség-központú hivatásokban is, pl. pedagógusok, orvosok, színészek, jogászok – munkaközösségben dolgozik. Ha ez nekik megy, ugyan miért ne menne a lelkészeknek is?

A harmadik reménység pedig az, hogy az együttműködés, a közös munkára való készség tanulható. Bármelyik működő kiskört vizsgáljuk meg, azt fogjuk látni, hogy azoknak a lelkészeknek és világiaknak a nagy része, akik most munkaközösségben dolgoznak, korábban is ott szolgált egyedül, vagy csak néha-néha találkozva a szomszédal. Aztán jött egy ötlet, egy trauma, vagy egy fentről jövő utasítás – a végeredmény szempontjából mindegy – és létrejött a munkaközösség. Ami tegnap nem ment, sőt eszünkbe sem jutott, az – ha valóban szükséges – holnapra megvalósulhat.

Valóban szükséges! Írásom első bekezdéseivel arra utaltam, hogy gyülekezeteink egymáshoz való „közeledése”, a közlekedési és kommunikációs technikák fejlődése együttműködési kényszert hozott számunkra. Abban a körben, amelyben gyülekezeti tagjaink ismerik egymást, az élet különböző területein rendszeresen találkoznak, abban a körben a gyülekezeteknek, tehát a lelkészeknek és a nem-lelkészi gyülekezeti munkásoknak is együtt

kell működniük. És miért is ne tennék, ha ezzel nemcsak saját és egymás munkáját könnyíthetik meg, de a dunántúli reformátusság (és keresztyénség) szórványosodása ellen is hathatnak.

ifj. Kuti József
lelkipásztor, Szomód